

شهر در خدمت سلامت

فاطمه مرادی می‌گوید: استفاده از ابزار هنر برای انتقال موثر پیام‌ها به مخاطب دارای اهمیت است و از این رو، در مراکز ارائه خدمات به کودکان و نوجوانان که از آن به عنوان مراکز فرآیند آموزش یاد می‌شود، رفتارهای مناسب و بهنگام در مقابل موضوعات با استفاده از این شیوه آموزش می‌دهیم. با توجه به اینکه مراکز فرآیند آموزش نیازمند ساختارهایی هستند که این ساختارها در همه مناطق ۲۲ گانه وجود ندارد برای جبران این خلأ، طرح فرآیند آموزش بسیار را رونمایی کردیم تا در محله‌های کم‌برخوردار گروه‌های متخصص هنری به شکل سیار در قالب نمایش، قصه، بازی و مسابقه و با استفاده از ادبیات هنرمندانه در مدارس محله‌های کم‌برخوردار حاضر و در این قالب پیام‌های سلامت‌محور خود را به دانش‌آموزان منتقل کنند. اقدامی که امیدواریم تأثیر مثبتی بر ارتقای سلامت در همه ابعاد آن داشته باشد.

مریم مفاخریه، رئیس اداره سلامت روان اداره کل سلامت شهرداری تهران

ارتقای سلامت روان با طراحی جدید

یکی از موضوعاتی که در سال‌های اخیر در اداره سلامت شهرداری تهران مورد تأکید قرار گرفته است توجه ویژه به سلامت روان شهروندان و اصلاح نگرش‌های نادرست افراد برای تغییر شیوه‌های زندگی است. تحقق چنین هدفی نیازمند ارائه آموزش و در کنار آن ارائه خدمات مشاوره‌ای به تمام آحاد مردم است. در دوره اخیر مدیریتی در شهرداری تهران، با فعال کردن طرح‌های جدید ارائه خدمات مشاوره به شهروندان در قالب‌هایی چون مشاوره‌های گروهی و تخصصی در خانه‌های سلامت تلاش کردیم ظرفیت‌های مغفول مانده در حوزه سلامت روان وارد مدار فعالیت جدی تری در نظام مشاوره‌ای شهرداری تهران شوند. در این راستا ارائه خدمات مشاوره‌ای ارزان قیمت و پایین‌تر از نرخ مصوب سازمان نظام روانشناسی با کمک و بهره‌گیری از حضور بیش از ۲۵۰ نفر از مشاوران و روانشناسان مستقر در خانه‌های سلامت با مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری در دستور کار قرار دارد. این روانشناسان در ۳ سال اخیر موفق به ارائه بیش از ۵۷ هزار مورد مشاوره فردی شده است. یکی از اقداماتی که در سال‌های اخیر انجام شد، ارائه مشاوره به شکل گروهی است. مشاوره‌های گروهی با تمرکز بر محله‌های کم‌برخوردار شکل می‌گیرد و براساس نیاز هر محله ۸ جلسه مشاوره رایگان گروهی در موضوعات مختلف بر اساس اولویت نیاز شهروندان ارائه می‌شود. در ادامه یکی از مهم‌ترین طرح‌هایی که در این حوزه ارائه شده است، اجرای طرح غربالگری و ارتقای سطح سلامت مادران دانش‌آموزان ساکن مناطق محروم است. براساس این طرح در قالب پرسشنامه غربالگری سلامت روان، مادرانی که نیازمند مداخله هستند شناسایی و در مدرسه فرزند خود براساس سطح نیاز خود مشاوره فردی، گروهی و آموزش‌های کارگاهی دریافت می‌کنند. یکی دیگر از اقدامات اداره سلامت روان در کانون مادرانه شکل گرفته است. این کانون در ۲ سال گذشته آموزش مهارت‌های نیک زیستن را به دبیران کانون مناطق ۲۲ گانه شهرداری داشته است. در نهایت آنچه را در ۳ سال گذشته در حوزه سلامت روان انجام شده می‌توان حرکتی رو به جلو برای ارتقای سلامت روان در جامعه به شمار آورد.

خاص و معناداری دنبال شده است چرا که بر این باور هستیم ترویج سبک زندگی سالم تنها با ایجاد روحیه نشاط و شادابی محقق شدنی است.

ارتقای سواد سلامت برای داشتن حال خوب

مرادی با اشاره به اینکه نشاط و شادابی برای سلامتی یک اصل است اما باید سواد سلامت نیز در میان شهروندان ارتقا یابد تا آنان بتوانند حال خوب را در زندگی خود جاری و ساری کنند، از برنامه‌ریزی برای رقم زدن چنین اتفاقی میان شهروندان خبر می‌دهد و می‌گوید: «برای خود مراقبتی در کنار داشتن حال خوب، نیازمند برخی آموزش‌ها و یادگیری اصولی هستیم که اداره سلامت شهرداری تلاش می‌کند آن را با برگزاری کارگاه‌ها، همایش‌ها، کلاس‌ها، نمایش‌ها و اردوهای آموزشی به افراد آموزش دهد. دامنه برنامه‌های تدوین شده در این حوزه از کودکان گرفته تا والدین و از گروه‌های جمعیتی خاص از سالمندان و افراد دارای معلولیت گرفته تا گروه‌های کم‌برخوردار و حتی خانواده‌های این افراد را در بر می‌گیرد.»

او حرفش را اینطور ادامه می‌دهد: «با این روش در تلاش هستیم با احصای نیازها و مطالبات افراد با روش‌های مقتضی علاوه بر جمع‌آوری داده‌های دقیق از نیازهای اقشار جامعه هدف برای پاسخ دادن به این نیازها تدارک لازم را ببینیم تا شهروندان بتوانند از نشاط و شادابی بهتر و بیشتری و در نتیجه سلامت روان خوبی برخوردار باشند.»

فعالیت‌ها و برنامه‌ها در اداره کل سلامت با رویکردی کاملاً پیشگیرانه و ارتقایی و با تأکید بر عوامل اجتماعی مفید و موثر بر سلامت تعریف و طراحی می‌شود. اداره سلامت به دنبال ترویج سبک زندگی سالم و توانمندسازی شهروندان است تا آنان بتوانند از خود، خانواده و محیط پیرامون خویش مراقبت کنند. «فاطمه مرادی» معاون ارتقای سلامت اداره کل سلامت شهرداری تهران بر این باور است که سیاست‌های جدید شهرداری در حوزه سلامت توانسته است تحول شگرفی را در مقایسه با گذشته در مسیر ارتقای سواد سلامت در جامعه بر جای بگذارد.

معاون اداره کل سلامت شهرداری از به کار انداختن ظرفیت‌های بلااستفاده در ساختار سلامت اجتماعی می‌گوید

ریل گذاری جدید در برنامه‌های سلامت اجتماعی

یکی از موضوعاتی که شهرداری تهران در سیاست‌های جدید مدیریتی خود دنبال کرده است، توجه به مبانی اسلامی در طراحی و اجرای برنامه‌هایی است که برای گروه‌های هدف خود پیش‌بینی کرده است. مرادی این رویکرد را منجر به جلب حضور و مشارکت مردم در رویدادهای برگزار شده مدیریت شهری در حوزه سلامت می‌داند و در این باره می‌گوید: «رویکردهای مختلف و متفاوتی را در ریل گذاری جدید در سیاست‌های اداره کل سلامت شهرداری تهران پیش‌بینی کردیم. از جمله این رویکردها، توجه به مبانی اسلامی - ایرانی و نیز جلب مشارکت‌های مردمی در راستای مردمی‌سازی فعالیت‌های سلامت محور بود که در این حوزه توانستیم آنچه را در ۳ سال گذشته هدف گذاری کرده بودیم به منصف ظهور برسانیم.» معاون اداره کل سلامت شهرداری تهران، تحقق چنین هدفی را نیازمند به کار انداختن ظرفیت دستگاه‌های مسئول و همکار در حوزه سلامت می‌داند و بر این باور

است که تقویت همکاری‌های بین بخشی توانسته است چنین ظرفیتی را که در گذشته از آن کمتر بهره‌برداری می‌شد پای کار برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی سلامت محور شهر بیآورد: «توسعه همکاری‌های بین بخشی، حمایت از خانواده، خانواده محوری، محله محوری و مسجد محوری از موضوعات و برنامه‌هایی است که در شاخص‌های تعریف شده ۳ سال گذشته مورد توجه و تأکید قرار داشته است. در این راستا تلاش کردیم از همه ظرفیت‌های موجود در جامعه برای تحقق این هدف استفاده کنیم.»

او از تحول شگرف در نگاه به موضوع سلامت از دید مسئولان کلان مدیریت شهری خبر می‌دهد و معتقد است در نگاه جدید، سلامت از اهمیت دوچندانی به نسبت گذشته برخوردار شده است: «در گذشته مدیریت سلامت در تهران، تنها به موضوعات مخاطره‌آمیز سلامت توجه می‌کرد اما، در رویکرد جدید که در ۳ سال گذشته دنبال شده، توجه به تأثیر عوامل نشاط آور در سلامت اجتماعی به شکل

حضور داوطلبانه در صحنه سلامت

اداره سلامت در ۳ سال اخیر علاوه بر خانه‌های سلامت که مرکز مدیریت برنامه‌های آموزشی، مشاوره‌ای، ترویجی و فرهنگی شهرداری هستند تلاش کرده است از ظرفیت‌های دیگر نیز در این مسیر استفاده کند. در دوره جدید سایر ساختارهای اجتماعی مانند مدارس، مساجد، بوستان‌ها و محل‌های کار نیز که از ساختارهایی که خدمات آموزشی در آن ارائه می‌شود مورد توجه قرار گرفته است. پای گروه‌های مختلف مردمی که جزو افراد متخصص داوطلب هستند و نیز گروه‌ها و انجمن‌های مردم نهاد علمی و دانشگاهی نیز به فرایند آموزشی باز شده است. ارائه خدمات آموزشی با استفاده از روش‌های نوین آموزشی و استفاده از ابزار هنر برای ترویج سبک زندگی سالم نیز از دیگر اقداماتی بوده است که انجام شده است.

استفاده از هنرمندان داوطلب در آموزش شیوه‌های زندگی سالم